

KÉPZÉSI ÉS KIMENETI KÖVETELMÉNYEK

SZOCIÁLIS ÉS GYERMEKVÉDELMI SZAKASSZISZTENS SZAKMA

1. A szakma alapadatai

- 1.1 Az ágazat megnevezése: Szociális ágazat
- 1.2 A szakma megnevezése: Szociális és gyermekvédelmi szakasszisztens
- 1.3 A szakma azonosító száma: 5 0923 22 04
- 1.4 A szakma szakmairányai: ---
- 1.5 A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- 1.6 A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- 1.7 Ágazati alapoktatás megnevezése: Szociális ágazati alapoktatás
- 1.8 Kapcsolódó részsakmák megnevezése: ---
- 1.9 Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama: Szakképző iskolai oktatásban: -, Technikumi oktatásban: 370 óra, Érettségire épülő oktatásban: 360 óra

2. A szakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenység, valamint a munkaterület leírása

A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások, a gyermekjóléti szolgáltatások és gyermekvédelmi szakellátás területén kompetenciájába tartozó feladatok tekintetében önállóan vagy felsőfokú végzettségű szakember irányításával végzi feladatait. A különböző életkorú, segítséget igénylő személyek, gyermekek, családok számára nyújt segítséget az életvezetésben, valamint intézményi keretek között biztosít támogatást problémáik megoldásában. Tematikus, terápiás csoportok működését segíti, közösségi programokat szervez. Adminisztrációs, a munkaszervezetben döntés-előkészítési feladatokat lát el, kompetenciáját meghaladó problémák megoldásában szakmai vezetője irányításával közreműködik. Képes a szakmai információk gyűjtésére, értékelésére, információforrások kezelésére. Önállóan végzi az intézményi ügyiratkezelést, szükség esetén bevonható a hatósági ügyviteli, ügyirat kezelési feladatokba. A szolgáltatást, ellátását igénybe vevőkkel, egyéb szakemberekkel személyesen, valamint infokommunikációs, digitális eszközök lehetőségeit alkalmazva tart kapcsolatot, működik együtt, tevékenységét szakszerűen dokumentálja. Ügyfélforgalmi adatokat elemez, statisztikai beszámolókat készít. Tevékenységét megtervezve szervezési, szükség esetén vezetői felhatalmazás mellett irányítási részfeladatokat lát el, projektek tervezésében és megvalósításában vezetői irányítással részfeladatokat lát el. A szolgáltatást, ellátást igénybe vevők problémái kezelésében, megoldásuk érdekében együttműködik hatóságokkal, intézményekkel, szervezetekkel, képviselve az őt foglalkoztató intézményt is. Munkája során kapcsolatot tart a szociális igazgatás szerveivel, a gyámhatóságokkal, a szociális és gyermekjóléti alapellátásba, a szociális alap és szakosított ellátásba tartozó szolgáltatásokkal és intézményekkel, a gyermekvédelmi szakellátást nyújtó intézményekkel, szervezetekkel. Etikai normák betartásával, saját tevékenységét is kontrollálva hozzájárul a szakterület fejlődéséhez.

3. A szakmához rendelt legjellemzőbb FEOR szám

Szakma megnevezése	FEOR-szám	FEOR megnevezése
Szociális és gyermekvédelmi szakasszisztens	3511	Szociális segítő
Szociális és gyermekvédelmi szakasszisztens	3513	Szociális gondozó, szakgondozó
Szociális és gyermekvédelmi szakasszisztens	3515	Ifjúságsegítő

4. A szakképzésbe történő belépés feltételei

4.1 Iskolai előképzettség: alapfokú iskolai végzettség vagy érettségi

4.2 Alkalmassági követelmények

4.2.1 Foglalkozás-egészségügyi alkalmassági vizsgálat: szükséges

4.2.2 Pályaalkalmassági vizsgálat: szükséges

5. A szakmai oktatás megszervezéséhez szükséges tárgyi feltételek

5.1 Eszközjegyzék ágazati alapoktatásra

Oktatótermi/csoportfoglalkozáshoz alkalmas eszközök, szolgáltatások

- Digitális-, okos-, interaktív (smart)-, flipchart tábla
- Audiovizuális eszközök (állókép-, diavetítő, episzóp, mozgókép-, film vetítők, CD-, DVD lejátszó, rádió)
- Asztali számítógép, laptop (web 1.0, 2.0), tablet, projektor
- Internet szolgáltatás, tv (központi, zártláncú),

Elsősegélynyújtáshoz alkalmas eszközök: (Tanműhelyben kialakított demonstrációs terem)

- gyorstapasz
- gyorskötöző-, kötözőpólya, vágott mull-lap (kicsi, nagy, közepes)
- kötöző kendő
- kompressziós pólya
- rögzítő pólya
- háromszögkendő
- alumínium bevonatú elsősegély takaró
- hajlított elsősegélyolló
- fertőtlenítő oldat/spray
- egyszer használatos kesztyű
- kéztisztító (folyékony)
- defibrillátor
- seb imitáló
- ambubaba

Alapápolás és a gondozás eszközei: (Tanműhelyben kialakított helyiség(ek))

- konyhabútor, mikrohullámú sütő
- edénykészlet (lapos-, mély-, kis tányér, felnőtt/gyermek részére, speciális pl. öntapadós tányérok)
- az étkezéshez szükséges egyéni tálcás rendszer bemutatásának eszközei
- étkészlet (kanál, villa, kés, klb. kiskanalak, felnőtt/gyermek méretben, speciális kanalak)
- pohárkészlet (normál, mércézett), szívószál, betegítő pohár, csésze-, pohártartó, fogó
- szalvéta és szalvétatartó

- tálca
- kancsó
- konyhatechnikai eszközök: pépesítésre alkalmas eszköz (aprító, daráló, passzírozó, turmix gép)
- papírtörölő, egyszerhasználatos terítő
- háztartási tisztító-, takarítószer (mosogató, felmosó, súroló-, fertőtlenítőszer, szivacs, törölő-, takarítókendők, súrolókefe, vödör, seprő, lapát stb.) papírtörölő, fertőtlenítő törölkendő
- pedálos szemeteskuka
- fürdőszoba, fürdőkádra illeszthető-, zuhanyzóban használható fürdető szék, gurulós fürdető szék
- manikűr-, pedikűr készlet (körömcsipesz, köröm-, pedikűr olló) hajmosó sapka, körömkefe
- nylon köpeny, védőruha
- ágynemű (nagy-, kispárna, pléd, paplan)
- háztartási textíliák: (nagy- és harántlepedő, kis- és nagypárna-, paplan huzat, vízhatlan és légáteresztő ágynemű- és matrachuzatok, ágy- és matracsvédő lepedő), textília borogatáshoz, egyszer használatos és hagyományos mosdókesztyű, törölköző
- egyszer használatos betegápolási eszközök
- hálóing/pizsama, köntös
- papucs
- egyszerhasználatos kesztyű, szájmaszk
- prevenciós és betegkényelmi eszközök: sarok és könyökgyűrű, lábtámasz stb.
- házi patika, gyógyszeres szekrény/gyógyszertároló-, adagolók, gyógyszerek, bőrfertőtlenítő, tápláló és illóolajok, intelligens és hagyományos kötszerek
- eszközfertőtlenítő szerek
- felkaros automata RR mérő, lázmérő, inhaláló készülék, gyógylámpák (infra, polarizált, fényterápiás eszközök)
- vizeletvizsgáló tesztsíkok, vizeletgyűjtő zsák, inkontinencia betét (különbéle), egyéb eszközök az inkontinens beteg ellátásához
- emésztőrendszeri gyorstesztek, anus-prea tartály
- vércukor monitorozásához és az inzulin beadásához szükséges eszközök (vércukor mérő eszköz, tesztsík, PEN, egyszer használatos fecskendő, tű)
- hely-, helyzetváltoztatás eszközei (ékpárna, bot, támbot, járókeret, kerekesszék, rollátor, kapaszkodók)
- életminőséget javító, segítő eszközök: kézhosszabbító, ágytálca, bútomagassító
- decubitust megelőző és kialakult decubitus esetén használatos eszközök

Foglalkoztatás és az aktivitás eszközei (Tanműhelyben kialakított helyiség(ek))

- audiovizuális eszközök (TV, video, DVD, PC, projektor, vetítövászon, CD lejátszó, kamera, rádió)
- író, rajz filctollak, flipchart tábla, papír
- kül-, és beltéri társasjátékok
- textil kézimunka eszközei (szabásminták, szabóolló, textil, filc, tű, kötőtű, horgolótű, fonál stb.) egyéb anyagfélésekkel végzett kézműves foglalkozások eszközei (pl.: papír, karton, festék, ecset, színes ceruza, olló, ragasztó stb.)
- kül-, és beltéri sporteszközök

5.2 Eszközjegyzék szakmára

Eszközjegyzék a szakirányú oktatás, szakmai képzés lebonyolításához

Szociális, gyermekjóléti alap- és/vagy gyermekvédelmi szakellátás az intézmény/szervezet/szolgáltató duális képzőhelyén:

- Konzultációs helyiség tanulókkal történő megbeszélésekhez, tanulói csoportfoglalkozásokhoz
- Laptop (web 1.0, 2.0), tablet, projektor (oktatófilmek vetítéséhez)

- Internet szolgáltatás, irodai infokommunikációs eszközök (tanulónak a gyakorlat alatt alkalmazott, a gyakorlat teljesítéséhez indokolt és szükséges dokumentumok másolása, archiválásához)

Intézményi betegszoba + fürdőszoba:

- elektromos működtetésű betegápoló ágy (távírányítással működtethető, többfunkciós, különböző beállítási lehetőségekkel, oldalkerettel ellátható, gördíthető, fékezhető)
- akkumulátoros betegemelő + standard hám fejtámasszal, toalett hám fejtámasszal
- kombinált ápolási ágyak mellé tervezett éjjeli szekrény
- spanyolfal/paraván
- reanimációs-, ágyazó-, gyógyszerező-, tálaló-, szennyegyűjtő-kocsik
- statikus-, összecsukható-, gördíthető-, állítható-, zuhanyzó-, WC-székek
- WC kapaszkodó keret
- fürdőkád pad, forgatható fürdőkád ülőke
- csúszásgátlók (fürdőkád/zuhanyozó)
- fürdőszobai álló/fali tároló, szekrény
- személymérleg
- hajszárító
- hőmérő
- szelektív hulladék gyűjtésére alkalmas pedálos badella
- ágynemű, ágyneműhuzat (90°-on mosható)
- a decubitus megelőzés és kezelés eszközei (betegalátét, sarokpárna, ülőgyűrű, párna, antidecubitus matrac)
- védőruhák
- védőcipők
- tűzoltó készülék

Normál („civil”) lakószoba + fürdőszoba felszerelése:

- (nem gyógyászati célra tervezett) ágy/heverő + lábtartó/lábzsámoly
- éjjeli szekrény
- ágyneműtartó/komód
- multifunkcionális ágytálca
- életviteli szék, kartámasszal
- betegállító és fektető elektromos fotel
- különböző méretű, magasságú asztalok (ebédlőasztal, alacsony „dohányzó” asztal)
- szék ebédlőasztalhoz, fotelek
- fürdőkád pad, forgatható fürdőkád ülőke
- statikus-, összecsukható-, gördíthető-, állítható-, zuhanyzó-, WC-szék
- csúszásgátlók (fürdőkád/zuhanyozó)
- WC kapaszkodó keret
- fürdőszobai álló/fali tároló
- mosógép
- ruhaszárító
- szennyestároló
- mosógép
- hajszárító
- hőmérő
- háztartási szelektív hulladéktároló/gyűjtő kuka + műanyag zsák
- védőruhák
- védőcipők
- tűzoltó készülék

Intézményi csecsemő-, kisgyermek lakószoba + fürdőszoba felszerelése

- csecsemő ágy matraccal, csecsemőkocsi
- gyermekágy/heverő
- pólyázó asztal
- csecsemőmérleg, hossz mérő
- személymérleg magasság-mérővel
- csecsemő fürdőkád állvánnyal
- hőmérők (fali- és vízhőmérő)
- gyermekasztal
- gyermekszék, karosszék
- fali-, álló tárolók, tálaló szekrény, nyitott játékpól
- csecsemő- és gyermekágyhoz textíliák
- csecsemő- és gyermekágyhoz ágynemű huzattal (matrachuzat, lepedő, takaróhuzat, pléd)
- egyéb textíliák (törölközők, gyermek-ágyneműhuzatok)
- különböző korcsoportú gyermekruhák
- mosógép
- ruhaszárító
- védőruhák
- védőcipők
- szelektív hulladék tároló/gyűjtő kuka + műanyag zsák
- tűzoltó készülék

Normál („civil”) konyha

- mosogatógép
- hűtőszekrény, hűtőhőmérő
- tűzhely, páraelszívó
- vízforraló
- életkoroknak megfelelő magasságú asztalok, székek
- etetőszék
- konyhai mérleg
- tűzoltó készülék

Nővér/gonddozó/munkaszoba

- íróasztal
- zárható iratszokrény
- gyógyszer szokrény
- PC, internet hozzáféréssel a különböző gyakorló programokkal (pl. jelentés-készítő KENYSZI, TEVADMIN ... stb. és adminisztrációs programok)
- nyomtató
- irodaszerek
- tűzoltó készülék

Szervízszoba

- porszívó
- vasaló
- vasalódeszka
- tűzoltó készülék

Foglalkoztató helyiség/játsszószoba

- audio-vizuális eszközök (tv, rádió, CD lejátszó, videokamera)

- mozdítható székek, asztalok,
- álló és fali tároló szekrények
- a különböző gondozotti életkoroknak és évszakoknak megfelelő fejlesztő-, tárgykészítő-, ügyességi-, sport-, erőfejlesztő-, szellemi egyéni- és társas játékeszközök, munkavégzésre nevelő-, tanító eszközök
- az ellátottak számára az évszakoknak, kor-, sérülés-, betegség-, fogyatékoság típusnak megfelelően alkalmazható, használható kreatív-, foglalkoztató-, művészetterápiás-, memória-, képességfejlesztő stb. aktív vagy passzív közreműködést lehetővé tevő eszközök (játékok)
- kulturális, szórakoztató, élményszerző foglalkoztatáshoz szükséges eszközök
- egyéni-, és csoportterápiás foglalkozásokhoz szükséges eszközök
- szobahőmérő
- szemetes
- tűzoltó készülék

6. Kimeneti követelmények

6.1 Az ágazati alapoktatás szakmai követelményeinek leírása

A szociális, gyermekjóléti- és gyermekvédelmi alap-, és szakosított ellátások különböző intézményeiben kompetenciájának megfelelő esetekben önállóan, és/vagy felsőfokú végzettségű szakember irányításával képes a segítségre szoruló egyén/család/csoport/közösség életvitelét támogató segítséget nyújtani. Tanulmányai alapján az egyéni, csoportos és a közösségi térben fellépő működési mechanizmusokat felismerve az indokolt és szükséges segítségnyújtási formára javaslatot tesz, a végrehajtásban önállóan vagy felsőfokú végzettségű szakember irányításával tevékenyen közreműködik. Krízis-, rendkívüli és katasztrófa helyzetben a szükséges beavatkozásokban utasítás szerint, kompetenciájának megfelelően részt vesz. Ismeri és ellátja a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások adminisztrációs feladatait. Munkájában a mindenkori jogszabályokban, szabályozókban, protokollokban, módszertani útmutatókban, illetve a szociális munka etikai kódexében előírtakat követve tevékenykedik. Legalább egy idegen nyelven alapvető fogalmakat megért, alapvető köznyelvi kommunikációt folytat. Munkájában nagy gondot fordít a prevenciós munkára, ehhez kapcsolódóan ismeretterjesztő előadásokat, foglalkozásokat szervez infokommunikációs és digitális eszközök segítségével.

6.2 Ágazati alapoktatás szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Kapcsolatot tart és együttműködik a szociális és/vagy gyermekjóléti, gyermekvédelmi ápolás, gondozás, szervezés, tervezés folyamatában az érintett szakemberekkel, ellátottakkal, gondozottakkal és családtagjaikkal.	Ismeri a humán szolgáltatások rendszerét, a kapcsolatfelvétel, a kapcsolatfenntartás és kapcsolatlezárás lehetőségeit.	Törekszik az érzelmi stabilitása megtartására és a kiegyensúlyozott munkavégzésre.	Szakmai segítséggel kiválasztja az ellátottak és gondozottak érdekében a legmegfelelőbb együttműködési formát.

2	Útmutatás alapján az ellátottak és gondozottak foglalkoztatásához, alkotó tevékenységéhez felhasználható (szemléltető, fejlesztő, rekreációs) eszközöket készít, előkészít és használ.	Ismeri az ellátottak és gondozottak foglalkoztatásához, fejlesztéséhez, rekreációjához felhasználható (szemléltető, rekreációs, fejlesztő) eszközöket, a csoportdinamikai jellemzőket.	Empátiával fordul az ellátottak és gondozottak, valamint családtagjaik felé.	Felelős az erőforrások hatékony felhasználásáért, figyelembe veszi az anyagi, személyi és tárgyi erőforrásokat a foglalkozások előkészítésében és megtartásában.
3.	Szakmai irányítás mellett a jogszabályok és a módszertani útmutatók alapján szakmai (adat- és információ-rögzítési, elemzési, tervezési) dokumentációkat készít papír alapon és elektronikusan.	Ismeri a szakmai dokumentációk (pl. sablonok, nyomtatványok, elemzési, fejlődést követő és tervezési dokumentumok) készítésének, kitöltésének formai és tartalmi követelményeit.	Törekszik a feladat megértésére, határidőre történő elkészítésére, motivált a végrehajtására, értékelve és mérlegelve, kritikusan kezeli és használja az információforrásokat .	Az adminisztrációs feladatokat önállóan, felelősséggel, a határidők betartásával végzi, önellenőrzéssel értékeli saját munkáját.
4	A munkavégzés során alkalmazza a munka- és balesetvédelmi, (köz) egészségügyi valamint a tűzvédelmi előírásokat. Szükség szerint elsősegélyben részesíti a rászorulókat.	Ismeri a munka- és balesetvédelmi, a tűzvédelmi, valamint az elsősegély és közegészségügyi előírásokat.	A munkavégzése során a munka- és balesetvédelmi, (köz) egészségügyi valamint a tűzvédelmi előírásokat, szabályokat betartja.	Munkára képes és alkalmas állapotban, szabálykövető módon vesz részt a munkavégzésben. Felelősséget vállal a veszélyhelyzet megoldásában.
5	A tanulmányai és a munkavégzés során a birtokába került személyes adatokat a jogszabályok és a szociális munka etikai kódexe vonatkozó pontjainak megfelelően kezeli, a gondozással	A személyes adatok védelmével kapcsolatos adatvédelmi és adatbiztonsági szabályokat ismeri, a jogszabályban foglalt titoktartási kötelezettségeinek eleget tesz.	Tiszteletben tartja az állampolgári jogokat, a védelem alá eső adatok, információk birtokosaként, elkötelezett azok megőrzése iránt. Alkalmazza az "integritás és	Felelős munkavégzése során és a magánéletében, a tudomására jutott adatok, információk megőrzéséért és kezeléséért.

	kapcsolatos titoktartási kötelezettségeket betartja.		bizalmas jelleg” alapvet	
6	Felismeri a különböző életkorok élettani, fejlődés-lélektani sajátosságait és a fejlődésben jelentkező elmaradásokat, akadályozottságokat.	Ismeri a különböző életkorok élettani, fejlődés-lélektani jellemzőit, egészségügyi rizikóit és a prevenció, korrekció lehetőségeit.	Kész a közös munkára, másokkal megosztja szakmai elméleti és gyakorlati tudását, felhalmozott tapasztalatait.	Felelős az ellátottak és a gondozottak életkori, mentális állapota és fejlettségi szintje szerinti ellátás, gondozás megválasztásáért, az alkalmazott beavatkozásokért.
7	Felismeri és azonosítja a személyeket és csoportokat veszélyeztető helyzeteket, ezeket jelzi közvetlen felettesének	Ismeri a krízis, krízisintervenció fogalmát és a konfliktuskezelés módszereit.	Keresi az együttműködés lehetőségét, és felismeri a helyzetből fakadó szerepét.	Maradéktalanul betartja a szociális munka etikai kódexét, viselkedéskultúrájával azt képviseli.
8	Érthetően kommunikálja a kreatív javaslatait, az ellátás / gondozás kapcsán, ötleteit megosztja munkatársaival.	Ismeri a kommunikáció és közlés alapvető formáit személyes és online kommunikációban.	Véleményét, szakmai álláspontját felelősséggel képviseli.	Egyéni és team munkában a saját kompetenciahatárainak figyelembe vételével végzi feladatait.
9	Az eltérő szituációkban adekvátan használja a verbális és nonverbális kommunikációs csatornákat.	Ismeri a kommunikációs alapelveket, a legfontosabb alapfogalmakat, a kommunikáció működését, folyamatát, szereplőit, tényezőit, helyzet-típusait, a kommunikációs stílusokat és az asszertív kommunikációs eszközöket.	Nyitott arra, hogy kommunikációs képességeit folyamatosan fejlessze. Asszertív módon kommunikál.	Az ellátottak, gondozottak egészségi, életkorbeli és mentális állapotát figyelembe véve kommunikál, meggyőződik a kommunikáció sikerességéről.
10	Legalább egy idegen nyelven alapvető	Ismeri legalább egy idegen nyelv alapvető szakmai	Nyitott, érdeklődő az adott nyelv	Egészségügyi dokumentáció értelmezésében és a

	fogalmakat megért, egyszerűbb kérdésekre válaszol, képes munkakörének legfontosabb idegen nyelvi szakmai kifejezéseit azonosítani.	kommunikációs formuláit. Alapvető szókincsel, nyelvtani tudással rendelkezik.	alapismereteinek elsajátítása iránt.	saját tevékenysége dokumentálásában az orvosi latin szakkifejezéseket megfelelően használja.
11	Megérti és alkalmazza a szakmai feladatok ellátásához kapcsolódó utasításokat és iránymutatásokat.	Ismeri a szakmájához kapcsolódó alapvető szakmai feladatok ellátásához kapcsolódó utasításokat és iránymutatásokat.	Nyitott a személyiségfejlesztésre. Szakmailag elhivatott, magatartása szabálykövető.	Az irányadó szociális ágazati és intézményi iránymutatások szerint végzi saját tevékenységét.
12	A saját és az ellátottak / gondozottak érdekeit munkavégzése során képviseli. Alkalmazza az érdekérvényesítés módszereit.	Ismeri a szakmai érdekképviselő szintjeit és fórumait. Ismeri az alapvető emberi, gyermeki ellátotti és betegjogokat. Ismeri az érdekérvényesítés módszereit.	Elhivatott az emberi jogok védelmére és azok érvényesítésére.	Önállóan felismeri a jogsérelmet, kompetenciájába tartozóan teszi meg javaslatait a sérelem megszüntetésére.
13	Megérti és alkalmazza az énvédelmi technikákat és módszereket. Jelzést ad, segítséget kér szakmai érintettsége esetén.	Ismeri az énvédő mechanizmusokat, a rekreációs technikákat és módszereket. Rendelkezik alapvető önismerettel, reális önképpel.	Nyitott önmaga megismerésére. Fogékony a személyiségtípusok azonosítására.	Képes az önálló személyiségfejlődésre az elsajátított módszerek és technikák alapján. Lelki egészsége karbantartására, különböző rekreációs technikákat alkalmaz és gyakorol.
14	Alapvető digitális kompetenciái és információkezelési képessége alapján táblázatokat használ, szövegeket szerkeszt, levelez. Konstruktívan és tudatosan használja az online kommunikációs	Ismeri az online kommunikációs eszközöket, formákat és módszereket, tisztában van az etikus médiahasználat szabályaival.	Törekszik a mindennapi munkája során a használt informatikai eszközöket kezelni, alkalmazni, beállítani. A jelentkező problémákat közvetlen felettesének jelezni.	Munkája során betartja az etikus médiahasználat szabályait, eszerint jár el. Betartja az adatkezelési szabályokat.

	eszközöket, csatornákat.			
15	Szakmai dokumentációkat, szabályozókat, protokollokat értelmez és használ munkavégzése során.	Átlátja az alapvető szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátási formákat.	Elsődlegesnek tartja az ellátottak szükségleteinek kielégítését.	Betartja a szakmai előírásokat, naprakészen, pontosan vezeti az előírt dokumentációkat.
16	Digitális kompetenciái birtokában az online térben is tájékozódva képes az önképzésre.	Ismeri a folyamatos képzés, továbbképzés, lehetőségeit, az élethosszig tanulás célját.	Nyitott és fogékony a szakmai és a környezetében zajló változásokra.	Másokkal együttműködve járul hozzá a szakma, az intézmény fejlődéséhez.
17	Azonosítja az életmód átalakulásával kapcsolatos kockázatokat és dilemmákat.	A társadalomismereti, szociológiai ismeretei alapján egyének, családok, közösségek működésében a különböző életmódok hatásait ismeri.	Nyitott a különböző élethelyzetek, életformák megismerésére, tiszteletére.	Felelősséget vállal a segítő tevékenység során végzett munkájáért.
18	Értelmezi a társadalomban megjelenő gyakori betegségekről készült kimutatásokat és a betegségek rizikófaktorait. Háromdimenziós anatómiai atlasz segítségével modellezi az emberi test felépítését.	Ismeri a társadalom leggyakoribb népbetegségeit, azok rizikófaktorait, a társadalomban kialakult egészségkultúrát, az egészségmegőrzés módszereit. Ismeri a háztartások számára ajánlott házipatika összetételét. Ismeri az emberi test holisztikus egyensúlyát (testi, lelki, mentális területek).	Környezete számára mintát mutatva egészségtudatosan és környezettudatosan él. Törekszik saját maga és közvetlen környezete megóvására. Törekszik a saját testi, lelki és mentális egészségének megőrzésére.	Instrukciók alapján adatokat keres a társadalom egészség kultúrájáról, környezettudatos magatartásáról, és a népbetegségekről.

6.3 Szakirányú oktatás szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Munkavégzése során megválasztja az ellátórendszer megfelelő szolgáltatását ellátottja, gondozottja számára.	Ismeri a szociális, gyermekjóléti- és gyermekvédelmi ellátások, a hatósági eljárások rendszerét.	Elfogadja az őt foglalkoztató intézmény szabályzataiban (Szervezeti és működési szabályzat, Szakmai program) rögzített előírásokat.	A munkaköri leírásban szereplő kompetenciahatárok megtartásával önállóan vagy szakmai segítséggel együttműködik más intézmények, szolgáltatók munkatársaival az ellátottak és gondozottak problémái megoldása érdekében.
2	A feladatvégzése során a szervezeten belüli más munkatársakkal és társszakmákkal együttműködik, szektorközi megközelítést alkalmaz.	Ismeri a munkaszervezet működését, formáit, a szervezeti kultúra elemeit.	Munkavégzésében a hibalehetőségek minimalizálására törekszik. Lojális a szervezet vezetői, munkatársai iránt, elkötelezett a tudásintegráció megvalósításában. Kész szervezetben, csoportban, csapatban a kötelezettségei teljesítésére.	Követi és betartja a munkakörére előírt követelményeket, tevékenységét meghatározó szakmai, jogi és etikai előírásokat.
3	A szakmai nyelvet, a szakkifejezéseket az adott helyzetre tekintettel és a szituációban közreműködő személyek számára egyértelműen használja.	Ismeri a szervezetben, csoportban, csapatban történő együttműködéshez szükséges módszereket és szakmai nyelvet.	Nyitott és együttműködő a csoportban, csapatban történő projektvégrehajtásban.	Csoporttagként megnyilvánulásaiiban, döntéseiben, kommunikációjában figyelembe veszi a csoport működése iránti felelősségét is.
4	Segíti a szülők, családtagok, illetve az ellátott, gondozott személy, gyermek konfliktusmegoldási és -kezelési készségeinek fejlődését.	Ismeri az alap- és szakellátásban a gyermekek kapcsolattartásának lehetséges módjait.	Modellnyújtó szerepében együttműködő, és biztonságot, elfogadó légkört teremt. A hatósági döntésen alapuló kapcsolattartásban betartja a	Feladatkörében a kapcsolattartás szervezési feladatait önállóan vagy irányítással végzi.

			kompetenciahatárait	
5	Tudatos tervezéssel segíti elő a gondozott, ellátott személy, gyermek megfelelő viselkedési mintáinak és kommunikációjának kialakítását.	A kapcsolattartás nyomkövetésének célját, funkcióját ismeri, alkalmazza az esetleges akadályok elhárítására, megoldására vonatkozó eszközöket, módszereket.	Szakmai tevékenysége révén értékközvetítő szerepet lát el.	A felelősségi körét meghatározó előírásoknak megfelelően gondoskodik a gondozott, ellátott személy, a gyermek részvételéről a kapcsolattartási folyamatban.
6	Az ellátottakkal, a gondozottakkal és családtagjaikkal segítő kapcsolatot alakít ki, tart fenn, és képes annak lezárására.	Ismeri a szociális, a gyermekjóléti alapellátásban és gyermekvédelmi szakellátásban alkalmazható segítségnyújtás formáit, módszereit, a segítő, támogató technikákat.	Empatikus, elkötelezett és elfogadó a rászorulókkal.	Másokkal együttműködve felelősséget vállal saját, illetve a munkacsoport tagjainak a munkájáért, minőségéért.
7	A különböző szociokulturális környezetben élő ellátottakkal, gondozottakkal és családtagjaikkal együttműködik a gyermekvédelmi feladatok megoldásában.	Megismeri az egyén, a család, a csoport működésének erősségeit, támogató rendszerét, a problémamegoldás lehetséges alternatíváit.	Fogékony a segítségre szoruló problémáira, tiszteletben tartja az egyenlő bánásmód elvét.	A segítő kapcsolatban felelős a döntéseiért, szükség esetén korrigálja azokat.
8	Komplexen, rendszerszemléletben képes ráláttni az adott szakmai helyzetre munkája során.	Rendszerelméleti ismeretekkel rendelkezik az ellátott, gondozott személy, gyermek problémáinak feltárásához.	Kompetenciahatárait megtartva, az ellátott, gondozott személy, gyermek, valamint más szakemberek álláspontját tiszteletben tartva végzi feladatait.	Felelőssége kiterjed szükség esetén szakmai konzultáció kezdeményezésére, igénybevételére.
9	Ellátja a speciális igényű csoportok (fogyatékkal élők, szenvedélybetegek, idősek, speciális, különleges vagy kettős szükségletű gyermekek) szükségleteit.	Ismeri a speciális igényű csoportok (fogyatékkal élők, szenvedélybetegek, idősek, speciális, különleges vagy kettős szükségletű gyermekek) szükségleteit.	Előítéletmentesen látja el a hozzá forduló ellátottakat, gondozottakat. Érzékeny a társadalmi problémák iránt.	Önállóan nyújt tájékoztatást a lehetséges ellátásokról, szolgáltatásokról.

10	Az ellátott gyermek, gondozott személy komplex gondozása, ellátása valamint a gondozási/nevelési terv végrehajtása érdekében kapcsolatot tart és együttműködik más szakterületek képviselőivel.	Az ellátott gyermek, gondozott személy gondozásában az ellátási feladatok meghatározásakor átlátja a segítségnyújtási szükségleteket és lehetőségeket.	Elkötelezett az ellátásoknak, a szolgáltatásoknak mindenki számára elérhetővé tételében.	A gondozás, ellátás során alkalmazható módszerekre, technikákra vonatkozóan önálló javaslatokat fogalmaz meg. Javaslatot tesz hiányzó ellátások, szolgáltatások kialakítására.
11	Megoldásközpontúan dolgozza fel az ellátottól, gondozottól, annak családtagjaitól, az oktatási, nevelési intézmény, illetve a hivatal, hatóság munkatársától kapott információkat.	Ismeri az ellátott gyermek, gondozott személy problémáját, a számára legmegfelelőbb segítségnyújtási formákat.	Törekszik munkájában szabálykövető, hatékony, következetes, az adott szerep elvárásainak megfelelő módon dolgozni.	A kapott információkat képes értelmezni és megfelelő módon kezelni, szükség esetén továbbítani.
12	Feltárja, elemzi az ellátott, gondozott személy életeseményei ismeretében a megküzdési stratégiái, krízisintervenciós tapasztalatai, az alkalmazott elhárító mechanizmusainak gyakorlatát. A megszerzett ismereteket, információkat komplexitásukban, interdiszciplináris szemlélettel vizsgálja, elemzi, a leghatékonyabb segítségnyújtás megválasztása, kidolgozása érdekében.	Ismeri az egyén, család, csoport, közösség működését segítő, támogató, vagy destruktív hatással bíró elemeket.	Empátiával fordul az ellátott, gondozott felé, toleráns, segítőkész, elfogadó.	Egy csapat tagjaként, útmutatással vesz részt az ellátott, gondozott személy, gyermek problémamegoldása érdekében szervezett esetkonferencián, hatósági tárgyaláson. Elfogadja a projektek tervezése, megvalósítása és a végrehajtása során kapott utasításokat.
13	Segítséget nyújt bűncselekmények áldozatainak, válsághelyzetben lévő gyermekeknek,	Ismeri a kríziskezelő intézményrendszer, a kapcsolati erőszak típusait, dinamikáját,	Határozott, ugyanakkor megértő hozzáállásban nem jelenik meg	Felelős a kompetenciáját meghaladó esetekben az azonnali jelzés

	ellátottnak, gondozottnak.	felismeri a különböző válsághelyzeteket.	az áldozathibáztató attitűd.	továbbításáért a kompetens intézmény, szervezet, hatóság, hivatal felé.
14	Az ellátott, gondozott személlyel, gyermekkel folytatott spontán kommunikáció során szükségszerűen alkalmazza a strukturált, életút- feltáró interjú készítésének tanult ismereteit.		Törekszik az egyén korábban alkalmazott megküzdési stratégiái alapján az aktuális problémái megoldását akadályozó okok közötti összefüggések felismerésére. Alkalmazkodik az adott helyzetben az ellátott, gondozott személy igényeihez.	Munkája során felelősen alkalmazza a szociális munka, a segítő kapcsolat módszereit, technikáit.
15	Megérti, felismeri és értelmezi az ellátott, gondozott személy, gyermek verbális, nonverbális és metakommunikációs közléseit, jelzéseit.	Ismeri a kommunikációs modelleket, stílusokat, a kommunikáció fajtáit és típusait és azok jellemzőit.	Értékként tekint az ellátott, gondozott személy, gyermek személyiségére, érzelmi és gondolati világára, véleményére.	A segítő kapcsolat keretében tudatosan alkalmazza kommunikációs ismereteit.
16	Munkavégzése során felismeri az erkölcsi-etikai, társadalmi és jogi normasértéseket, szükség esetén felettesével konzultálva szakmai segítséget von be.	Ismeri az ellátott, gondozott személy, gyermek cselekvéseiben, viselkedésében a jogi, a társadalmi normák követésének módjait	Munkáját a szociális munka etikai kódexében foglaltak szerint végzi.	Betartja a szakma szabályait, rendszeresen értékeli, kontrollálja saját tevékenységét.
17	Munkavégzésében, az időfelhasználás optimalizálása érdekében új, alternatív megoldásokat tár fel és alkalmaz.	Ismeri a lehetséges beavatkozási módokat, az otthon- közeli, valamint az otthont nyújtó ellátásokban lehetséges ápolási és gondozási tevékenységeket.	Fogékony a munkáját érintő visszajelzések befogadására.	Prioritásokat állít fel, szükség esetén korrigál, rendszeresen értékeli saját tevékenységét.
18	Az írásbeli dokumentáció elkészítése során megfelelően, lényegre törően	Részletesen ismeri a szervezeti működés és saját szakmai munkája adminisztrációs követelményeit.	Munkáját pontosan, a hibalehetőségek kizárásával végzi. Szabálykövető a kötelező szakmai	Felelős a munkakörébe tartozó adminisztrációs feladatok elvégzéséért.

	alkalmazza a szaknyelvet.	Ismeri az adminisztráció előírásait, funkcióját, célját.	adminisztráció terén. Előtérbe helyezi a digitális kommunikációs módszereket, eszközöket.	Munkáját a szervezeti elvárásoknak megfelelően végzi.
19	Feldolgozza a gyermek befogadásakor minden, vele kapcsolatos információt rendszerezve, szelektálva, lényeglátó módon.	Ismeri a fejlődéslélektan, a személyiségelmélet, a holisztikus szemléletmód jellemzőit.	Motivált az ellátottak, gondozottak számára történő adekvát segítségnyújtás során a különböző szakterületek ismereteinek befogadására.	Felelős a feladatokra rendelkezésre álló időkeret betartásáért.
20	Tudatosan küzd a megkülönböztetés, a diszkrimináció, az előítéletek mindenfajta megnyilvánulásainak felszámolásáért.	Ismeri a devianciákat, a diszkrimináció és a megkülönböztetés formáit, az előítéletek fajtáit és mindezek hatásait.	Törekszik saját maga is az érdekképviselői szervekkel, szakemberekkel együttműködésre. Kompetenciáján belül megakadályozza az ellátott, gondozott személyre irányuló megkülönböztetést.	Felelős a kompetenciáját meghaladó esetekben az azonnali jelzés továbbításáért a kompetens személy, intézmény, szervezet, hatóság, hivatal felé.
21	Felmérve a szükségleteket egyéni és csoportfoglalkozások működtetésében és szervezésében vesz részt. Hatékony munkaszervezést valósít meg a számára optimális időfelhasználás figyelembevételével.	Ismeri az ellátottak, gondozottak szabadidős és munkajellegű foglalkoztatási formáit, módjait, szakmai szempontjait. Ismeri a napi tevékenységsszerkezet osztályozásait, korosztályi jellemzőit.	Kezdeményező, az ellátottak, gondozottak motivációjának felkeltésében, nyitott az új módszerekre, új technikai megoldásokra.	Önállóan, kreatívan vezeti, irányítja a különböző csoportfoglalkozásokat és a gyermekek szabadidős szervezését.
22	Tapasztalatot gyűjt, részt vesz a közösségi szociális munkához, a közösségi kompetenciafejlesztéshez kapcsolódó	Ismeri azokat a digitális eszközöket és programokat, amelyek segítséget nyújtanak a programok népszerűsítésében.	Ellátottakkal, gondozottakkal partneri együttműködést alakít ki, elutasítja a függőségi viszonyt.	Önállóan hoz létre digitális tartalmat, alkalmazza a digitális kommunikáció lehetőségeit, eszközeit.

	programokban. A megvalósult programokról beszámolót készít.			
23	Alkalmazza a munka-, baleset-, (köz) egészségügyi- és tűzvédelmi előírásokat. Szükség esetén elsősegélyt nyújt.	Ismeri a munka-, baleset-, (köz) egészségügyi- és tűzvédelmi előírásokat, az elsősegély-nyújtási, és közegészségügyi szabályokat.	Munkavégzésében elkötelezett az erőforrások ésszerű felhasználása, a diverzitás, a környezet-, természetvédelem, a hulladékhasznosítás optimális lehetőségei iránt.	Felelős a balesetmentes munkavégzésért. Felelős a veszélyes hulladékok, gyógyszerek, vegyszerek, kábítószernek minősülő pszichotrop szerek szakszerű tárolásáért és szükség esetén azok megsemmisítéséért.
24	Felismeri az ellátott, gondozott személyt, gyermeket veszélyeztető állapotokat. Elsősegélyt nyújt. Közreműködik krízis-, rendkívüli és katasztrófahelyzet elhárításában.	Ismeri a veszélyhelyzet esetére vonatkozó előírásokat és protokollok szerinti eljárásokat, az elsősegélynyújtás eszközeit és módszereit.	Elkötelezett a saját és az ellátottak, gondozottak, munkatársak testi épsége előrelátható veszélyeztetésének elkerülésére. Magatartása határozott, érzelmeit kontrollálja.	Felelős munkavégzése során az ellátottak, gondozottak, munkatársai és saját testi épségének megőrzése érdekében a balesetek megelőzésében.
25	Jogsérelmek megelőzése érdekében preventív, jogsérelem bekövetkezése esetén korrektív segítséget nyújt ellátottja, gondozottja számára.	A személyiségi jogokat, az adatvédelem vonatkozó jogszabályi előírásait ismeri.	Tiszteletben tartja a személyhez fűződő jogokat, azok gyakorlását, elkötelezett a jogsértések feltárásában, megelőzésében.	Felelősséggel kezeli az ellátotti, gondozotti és a szervezeti adatokat. Munkavégzése során korrigálni képes saját tévedéseit, mulasztásait.
26	Képes egészsége, fizikai állóképessége, mentális egészsége megőrzésére.	Ismeri az énvédő technikákat, a kiegészítő megelőzésének eszközeit, módszereit.	Megfelelő önismerettel, egészségtudatosan saját személyisége karbantartása iránt elkötelezett.	Értékvezérelten viselkedik, hoz döntéseket, aktívan vesz részt önismereti munkában.
27	Digitális kompetenciái birtokában az online térben is konstruktívan	Ismeri a folyamatos képzés, továbbképzés lehetőségeit, az élethosszig tanulás célját.	Nyitott és fogékony a szakmában és a saját környezetében zajló változásokra, az új eszközök,	Másokkal együttműködve járul hozzá a szakma, az intézmény fejlődéséhez.

	tájékozódva képes az önképzésre.		módszerek alkalmazására.	

7. Ágazati alapvizsga leírása, mérésének, értékelésének szempontjai

7.1 Az ágazati alapvizsgára bocsátás feltétele: valamennyi előírt képzési évfolyam eredményes teljesítése.

7.2 Írásbeli vizsga

7.2.1 A vizsgatevékenység megnevezése: A segítő foglalkozás alapismeretei

7.2.2 A vizsgatevékenység leírása

Az írásbeli vizsgatevékenység az alábbi tanulási eredmények mérésére és értékelésére irányul:

- szakmai személyiségfejlesztés (kommunikációs készségfejlesztés, viselkedéskultúra, reális énkép, konfliktuskezelés)
- általános pszichológiai, fejlődés-lélektani és szociálpszichológiai ismeretek
- szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátórendszer,
- egészségügyi alapismeretek (az emberi test, népegészségtani, gyógyszeres alapismeretek, egészségkultúra, környezetvédelem)
- elsősegély-nyújtási alapismeretek
- társadalomismeret (társadalomismeret alapjai, demográfiai és népesedési alapismeretek, az emberi szükségletek rendszere, a mai magyar társadalom, család és háztartás)
- szociális ismeretek (humán szolgáltatások, szociális ellátórendszer és intézményei, szociális gondoskodás)

Az írásbeli vizsga egy feleletválasztós és feleletalkotós teszt (tesztlap), amely tartalmazzon 30 kérdést az alábbi feladattípusokból (feladattípusonként 5-5 feladat):

- Egyszerű feleletválasztás (A tesztkérdésekben egy egyszerűen megfogalmazott kérdéshez négy válasz tartozik, melyek közül ki kell választani a legmegfelelőbbnek tartott választ, illetve annak betűjelét.)
- Asszociáció (Fogalmak és állítások találhatók, amelyek között ki kell találni a logikai kapcsolatot. Az állítások az egyik („A”), a másik („B”), illetve mindkét fogalomra („C”) vagy egyik fogalomra sem („D”) igazak.
- Hibakereső egyszerű feleletválasztás (Négy meghatározás tartozik egy kérdéshez, melyek közül az egyik helytelen állítást tartalmaz, ennek a betűjelét kell bekarikázni.)
- Igaz-hamis egyszerű feleletválasztás (Öt egyszerűen megfogalmazott kérdéshez öt-öt darab válasz lehetőség tartozik, ezek közül meg kell határozni, hogy melyik válasz igaz és melyik hamis. A felsorolt állítások mögé „I” (igaz) vagy „H” (hamis) betűt kell írni.)
- Mondat kiegészítés (A mondat kiegészítés feladatban öt olyan mondat olvasható, melyeknek egy-egy szava helyett pontok állnak, és az egy-egy beillesztendő szó teszi szakmailag, tartalmilag értelmezhetővé a mondatokat.)
- Fogalom meghatározása (5 darab definíciót kifejtése).

7.2.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 90 perc

7.2.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes ágazati alapvizsgán belül: 30 %

7.2.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

A javítás a feladatsorhoz rendelt értékelési útmutató alapján történik. Az egyes feladattípusok aránya és értékelése:

- szakmai személyiségfejlesztés (kommunikációs készségfejlesztés, viselkedéskultúra, reális énkép, konfliktuskezelés): 10%
- általános pszichológiai, fejlődés-lélektani és szociálpszichológiai ismeretek: 10%
- szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátórendszer: 20%
- egészségügyi alapismeretek (az emberi test felépítése, népegészségtani, gyógyszeres alapismeretek, egészségkultúra, környezetvédelem): 20%
- elsősegély-nyújtási alapismeretek: 15%
- társadalomismeret I. (társadalomismeret alapjai, demográfiai és népesedési alapismeretek, az emberi szükségletek rendszere, a mai magyar társadalom, család és háztartás): 5%
- szociális ismeretek (humán szolgáltatások, szociális ellátórendszer és intézményei, szociális gondoskodás): 20%

7.2.5.1 Az értékelés százalékos formában történik.

7.2.5.2 A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 51 %-át elérte.

7.3 Gyakorlati vizsga

7.3.1 A vizsgatevékenység megnevezése: A szociális és gyermekvédelmi ellátás tevékenységformái

7.3.2 A vizsgatevékenység leírása

A gyakorlati vizsgatevékenység két vizsgarészből áll.

1. vizsgarész: **Prezentáció:** A vizsgázó szóbeli előadással kísért prezentáció keretében bemutatja a személyes érdeklődését és motivációját az ágazat, valamint a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi segítő szakmák iránt. A prezentációt előzetesen megküldi a vizsgaszervező számára, a vizsga előtt 10 nappal. A vizsgabizottság a vizsgázó számára a maximum 5 kérdést küld, a vizsga előtt 2 nappal, melyet a vizsgázó a vizsgán köteles megválaszolni.
2. vizsgarész: **Demonstráció:** Az ágazati alapoktatásban elsajátított szociális ágazati ismeretei alapján a szakképző intézmény által összeállított tevékenységlistából választva bemutatja a leírt feladat végrehajtását (demonstráció).

1. vizsgarész leírása: **Prezentáció**

- Minimum 10, maximum 15 diából álló prezentáció elkészítése, melyet a vizsgázó a vizsga előtt 15 nappal lead az ágazati alapvizsgát szervező szakképző intézménynek.
- A vizsgázó a prezentációt a vizsga során személyesen, a vizsgabizottság előtt bemutatja, legfeljebb 20 percen belül. A vizsgabizottság, értékelése kialakításához, a prezentáció bemutatása előtt feltett kérdésekre kapott válaszokat is értékeli, melyekre a vizsgázó legfeljebb 10 percen belül válaszol.

Elvárás, hogy fotódokumentáció, szkennelt dokumentum csak abban az esetben szerepeljen, ha az releváns és szükséges az előadás szempontjából. Nem a vizsgázóról készült fénykép, személy(ek)et ábrázoló fotó, szerzői jog, szabadalom, védjegy alatt álló művek esetén a forrás, illetve hozzájárulás megjelölése szükséges.

A prezentáció elsődlegesen a vizsgázók személyes érdeklődését, attitűdjét, kommunikációs készségét, képességét hivatott bemutatni. A vizsgázónak a vizsgabizottsággal folytatott szakmai kommunikációja egészíti ki a gyakorlati vizsgatevékenységet.

A 2. vizsgarész leírása: **Demonstráció**

Az ágazati alapoktatásban elsajátított ápolás, gondozás, szabadidő-szervezés, foglalkoztatás, adminisztráció, elsősegélynyújtás és közegészségügyi tanulási eredmények alapján a vizsgázó, a szakképző intézmény által összeállított tevékenységlistából választva, bemutatja egy leírt feladat

végrehajtását (demonstráció) tantermi körülmények között. A tevékenységlistának legalább 20 eleműnek kell lennie. Egy adott tevékenység legalább 2, legfeljebb 4 témakör ismereteit és képességeit tartalmazza.

7.3.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 40 perc (1. vizsgarész 20 perc, 2. vizsgarész 20 perc)

7.3.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes ágazati alapvizsgán belül: 70 %

A vizsgarészek aránya a projekttevékenységen belül:

1. vizsgarész: 30%
2. vizsgarész: 70 %

7.3.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

Az 1. vizsgarész értékelési szempontjai: Prezentáció

Értékelési szempontok:

- Szakmai tartalom minősége: szakszerűség, tényszerűség, tárgyyszerűség, érdeklődést keltő jelleg. Mértéktartóan saját tapasztalat/élmény/vélemény is helyet kap(hat) a szakmai tartalom kifejtésében. A prezentáció megfelelő hozzászólásokra, a vizsgázó a kérdésekre tartalmi válaszokat ad, a vizsgázó reagálásainak minősége. (50 %)
- Előadói stílus: felkészültségével, alkalomhoz illő megjelenésével, magatartásával, előadásmódjával, érdeklődésével, kérdésekre adott válaszaival kifejezi a vizsgázó a bemutatott prezentáció tartalmával való azonosulását, előadása közben a szaknyelvet használja. (25 %)
- Prezentáció/szemléltetés: a diaképek rendezettsége, funkcionalitása, a színek és betűméret megfelelősége, a verbális kommunikáció támogatja a prezentációt/szemléltetést; helyesírás, nyelvhelyesség, a prezentáció összképe, igényessége. (25 %)

A 2. vizsgarész értékelési szempontjai: Demonstráció

Az alábbi szempontsor mentén szükséges megfigyelni és értékelni a gyakorlati munkavégzés szakszerűségét, minőségét, eredményességét:

- a munkaterület előkészítése, a munkavégzéshez való előkészületek és felkészülés minősége (15 %);
- higiéniai szabályok betartása (15 %);
- kivitelezés/megvalósítás módjának és ütemezésének megválasztása, szakszerű kivitelezése (20 %);
- megismert szakmai protokoll betartása (15 %);
- a kommunikáció formája, módja, minősége, a verbális és nonverbális kommunikáció összhangja (15 %);
- odafigyelés, türelem, udvariasság, empátia (10 %);
- kompetenciahatárok betartása (5 %);
- a szükséges dokumentáció vezetése (5 %).

7.3.5.1 Az értékelés százalékos formában történik.

7.3.5.2 A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a vizsgázó a megszerezhető összes pontszám legalább 51 %-át elérte.

7.4. Alapvizsgával betölthető munkakör FEOR száma

Ágazati alapoktatás megnevezése	FEOR-szám	FEOR megnevezése	Alapvizsgával betölthető munkakör(ök), tevékenységek
Szociális ágazati alapoktatás	---	---	---

7.5 A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei: Nincs

8 A szakmai vizsga leírása, mérésének, értékelésének szempontjai

8.1 Szakma megnevezése: Szociális és gyermekvédelmi szakasszisztens

8.2 Szakmai vizsgára bocsátás feltétele:

8.2.1 valamennyi előírt szakmai képzés évfolyamai és az egybefüggő szakmai gyakorlat eredményes teljesítése

8.2.2 szakmához kötődő további sajátos követelmények: ---

8.3 Központi interaktív vizsga

8.3.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Szakasszisztensi ismeretek a szociális és gyermekvédelemben

8.3.2 A vizsgatevékenység leírása

Számítógép alkalmazását igénylő, interaktív, online, központi vizsgatevékenység, 30 kérdést tartalmazó tesztfeladat, amely a szakirányú oktatás szakmai követelményei alapján a tanulási eredmények mérésére, értékelésére irányul:

- szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátórendszer jogi keretei, szolgáltatásai,
- egészség-, kisebbség-, szervezeti kultúra, kommunikáció, demográfiai ismeretek,
- ellátott-, beteg-, gyermekjogi ismeretek,
- a szociális munka elmélete (individuális-, csoport-, közösségi)
- segítő kapcsolat, mentálhigiéné iskolák, irányzatok, módszerek
- mentálhigiéné (elsődleges, másodlagos, harmadlagos prevenció, egészségpromóció, programok, akciók)
- korspecifikus ápolás, gondozás,
- szabadidőszervezés, foglalkoztatás intézményi keretei, ellátott, gondozott specifikumai
- adminisztráció,
- munka-, baleset- és tűzvédelem, elsősegélynyújtási, közegészségügyi ismeretek

Kérdéstípusok:

Feleletválasztó teszt sor:

- Alternatív választás – 5 db
  - Állítás – el kell dönteni, hogy igaz-e vagy hamis
  - Állítás/kérdés, a megoldással együtt - a megadott megoldás helyességét kell megítélni
- Többszörös választás – 5 db
  - Egy kérdéshez tartozóan a megadott több válaszlehetőségből két vagy több válasz is megfelelő A feladat utasításában közölni kell, ha több jó válasz is lehetséges.
  - Megadott állítások közül több is (akár mindegyik) igaz, a legjobbnak tartott választ kell kiválasztani.
  - Megadott állítások/kérdések közül a helytelen választ kell megjelölni. (Ha több is lehet, a legrosszabbat kiválasztva.)
- Válaszok illesztése – 5 db
  - Két halmaz elemei (fogalmak, kérdések, válaszok, állítások) között kell valamilyen tartalmi kapcsolatot megtalálni.
  - Egy az egyhez hozzárendelés
  - Egy a többhöz hozzárendelés (több megadott állítás/kérdés).

- Relációanalízis – 1 db
Öt összetett mondat, melyeknek az első tagja állítás, második tagja indoklás. Az egyes mondatokban az állítás és az indoklás külön-külön lehet igaz, lehet hamis, valamint köztük lehet vagy nem összefüggés. (A. Az állítás és indoklás is igaz, köztük van összefüggés. B. Az állítás és az indoklás is igaz, köztük nincs összefüggés. C. Az állítás igaz, az indoklás hamis, köztük nincs összefüggés D. Az állítás hamis, az indoklás igaz, összefüggés nem áll fenn. E. Az állítás és az indoklás is hamis)

Feleletalkotó feladatok:

- Kiegészítés/szókitöltés – 5 db
  - Mondat(ok) egyes hiányzó fogalma(i)t kell pontosan megadni/beírni
- Rövid válasz – 5 db
  - Megadott kiegészítendő kérdésre egyetlen szó/fogalom a helyes megoldás
- Hosszú válasz – 2 db
  - Feladat helyes, teljes megválaszolásához hosszabb, legtöbbször egész mondat a válasz, vagy több dolog felsorolása szükséges.
- Esszé típusú válasz – 2 db
  - Megadott kérdésre a megoldás, több mondatból álló, összefüggő szöveg. A megoldókulcsban leírandó a válaszokban az elvárt fogalmak, állítások, gondolatok listája.

8.3.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 120 perc

8.3.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 40 %

8.3.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai: a feladatsorhoz rendelt értékelési útmutató (megoldókulcs) alapján.

Feleletválasztó tesztsor:

- Alternatív választás – 2 pont/választás, összesen 10 pont
- Többszörös választás – 2 pont/választás, összesen 10 pont
- Válaszok illesztése – 2 pont/válasz, összesen 10 pont
- Relációanalízis – 10 pont/kérdés, összesen 10 pont (részpontszámok 5x2)

Feleletalkotó feladatok:

- Kiegészítés/szókitöltés – 2 pont/kiegészítés, összesen 10 pont
- Rövid válasz – 2 pont/válasz, összesen 10 pont
- Hosszú válasz – 5 pont/válasz, összesen 10 pont
- Esszé típusú válasz – 15 pont/esszé, összesen 30 pont

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 40 %-át elérte.

8.4 Projektfeladat

8.4.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Egy megvalósított projekt ismertetése és a szakmai személyiségfejlődés bemutatása

8.4.2 A vizsgatevékenység leírása

1. vizsgarész: A szakmai gyakorlat helyszínén megvalósított projekt és annak bemutatása

A feladat végrehajtását a vizsgázó gyakorlati naplóban rögzíti. A vizsgázó a projektet szociális és/vagy gyermekjóléti, vagy gyermekvédelmi intézményben végzi el.

Projekttel kapcsolatos elvárások:

- tervezett önálló projektfeladat (1), vagy
- egy már működő tevékenység/folyamat más módszerrel, más eszközök alkalmazásával, erőforrás- és/vagy időhatékonysággal történő megújításának leírása (2)

Mindkét típusú projektnél:

- a projekt cél konkrét, reális, elérhető legyen, a humán erőforrásokra részletesen térjen ki a vizsgáló;
- befejezett, lezárt projektről készüljön, a kitűzött, elérni kívánt cél teljesüljön (sikertelenség esetén annak okai kerüljenek bemutatásra, leírásra, elemzésre);
- történjen meg a dolgozatban a vizsgáló önértékelése, összegzése.

Nem rutinszerű, protokollokban rögzített tevékenység leírása, hanem valami új, eddig nem létező dolog létrehozása, megvalósítása az elvárás.

A projektfeladat keretében a szakmai oktatás során tanultakat és a szakirodalomban olvasottakat szakszerűen alkalmazva, a szakterület egy valós problémájának megoldására fókuszálva kerüljön a folyamat dokumentálásra. Az is cél, hogy a projektfeladatban a megszerzett ismereteket, készségeket tanulási eredményként, a mindennapi gyakorlatba ágyazva alkalmazza a tanuló.

A gyakorlat során végzett szakmai munka alapján szükséges bemutatni a végzett tevékenységet, a munka folyamatát, eredményeit, esetleges elakadásokat, az azokból levont következtetéseket, javaslatokat és a javasoltak megvalósításának feltételeit.

A vizsgáló feladatorientált gondolkodással, a folyamat elemeinek, a tényezőknek komplex koordinációját megvalósítva, a saját tevékenységére is rálátva, önreflektív módon valósítsa meg a feladatot.

A vizsgabizottság előtt személyesen, a gyakorlatvezető által hitelesített gyakorlati naplóban leírtak bemutatásával teljesítse a vizsgáló a vizsgarészt. A bemutatás során foglalja össze röviden a projekt céljait, eredményeit, reflektív tapasztalatait, majd válaszoljon a vizsgabizottság kérdéseire. Ez történhet prezentációval vagy a projekt során készített produktum bemutatásával.

Prezentáció esetén alkalmazandó formai kritériumok:

Javasolt formátum:

- Microsoft PowerPoint
- minimum 16-os betűméret,
- Terjedelem: max. 10 dia

2. vizsgarész: Portfólió

Az egyéni fejlődés és a tanulási út nyomkövetése, bemutatása és dokumentálása. A portfólió olyan dokumentumok rendszerezett gyűjteménye, amelyek a tanulási folyamat során keletkeztek, bemutatja, igazolja, dokumentálja a kompetenciák fejlődését és a tanulási eredmények birtoklását, segíti a tanuló számára is saját teljesítményének, fejlődésének megítélését, lehetővé teszi a szakmai és személyes kompetenciák fejlődését. A vizsgabizottság előtt személyesen, a portfóliót prezentációval bemutatva teljesíti a tanuló a vizsgarészt.

Prezentáció esetén alkalmazandó formai kritériumok:

Javasolt formátum:

- Microsoft PowerPoint
- minimum 16-os betűméret,
- Terjedelem: max. 20 dia

8.4.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: vizsgahelyszínen: 60 perc (1. vizsgarész 30 perc, 2. vizsgarész 30 perc)

1. vizsgarész – A szakmai gyakorlat helyszínén megvalósított projekt és annak bemutatása elkészítésre rendelkezésre álló időtartam:

Minimum 24, maximum 28 hét áll rendelkezésre a vizsgázónak a projektfeladat megvalósítására, dolgozata elkészítésére.

A vizsgázó, a gyakorlati naplót digitális adathordozón, a vizsga időpontját megelőzően legalább 30 nappal adja le a képzőintézménynek, amely a gyakorlatvezető részéről történő hitelesítést követően továbbítja a dolgot a vizsgabizottságnak.

2. vizsgarész - Portfólió elkészítésre rendelkezésre álló időtartam:

A vizsgázó a szakmai képzés kezdetétől az utolsó tanév befejezését megelőző 30. napig készítheti el és adja le digitális formában a portfóliót a képzőintézménynek, amely hitelesítést követően továbbítja azt a vizsgabizottságnak.

8.4.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 60 %, ezen belül: 1. vizsgarész 50 %, 2. vizsgarész 50 %

8.4.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

1. vizsgarész – A szakmai gyakorlat helyszínén megvalósított projekt és annak bemutatása:

Értékelés szempontjai, arányai:

- innovatív, újszerű téma/ötlet megvalósítása – 10%
- szakmai szabályok betartása – 15 %
- gyakorlat/kivitelezés/megvalósítás lépéseinek sorrendje – 10 %
- gyakorlat/megvalósítás elemeinek szakszerű kivitelezése (szakszerűség, időbeli ütemezés, minőség) – 10%
- gyakorlat/kivitelezés/megvalósítás során eszközök, anyagok használata – 10 %
- a kommunikáció minősége – 10%
- dolgozat tartalmi jellemzői (szakmai megfelelés, szabályozók betartása, önreflexió, új ismeretek, készségek, együttműködés, kreativitás) – 10%
- a dolgozat formai kivitelezése (szövegszerkesztés, ábrák, fotók, a dokumentum összképe, külső megjelenésének igényessége, kivitelezés, esztétikum) – 10%
- bemutatás (prezentáció vagy produktum bemutatás), vizsgabizottsággal folytatott konzultáció (szakmai nyelv megfelelő használata, verbális-, nonverbális közlések hitelessége, személyes elköteleződés, attitűd, tudástranszfer) – 15%

2. vizsgarész - Portfólió

Értékelés szempontjai, arányai:

- szakmai nyelv, köznyelv megfelelő használata – 10%
- tanulási folyamat, eredmények, értékelés és önértékelés folyamatának fellelhetősége – 20 %
- döntésképeség és önértékelés, önreflexió, a metakogníció képesség dokumentálása – 15 %
- dokumentumok, fotók, videók, referenciák, munkanapló részlet, élménybeszámoló mennyisége, minősége – 10 %
- emocionális elemek (érzések, benyomások, siker, kudarc megélése, nehézség, öröm, tervek, célok) – 20 %
- a dokumentumnak a vizsgázó szakmai személyiségét tükröző elemei – 10 %,
- a dokumentum tartalma (strukturáltság, logika, kreativitás) külső megjelenésének igényessége (kivitelezés, esztétikum) – 5 %
- a prezentáció minősége (verbális-, nonverbális közlések hitelessége, személyes elköteleződés, attitűd, tudástranszfer) – 10 %

A projektfeladat mindkét vizsgarésze során a vizsgabizottság kérdés(ek)e)t tehet fel, amely(ek)re a vizsgázó legfeljebb 15 percben válaszolhat. A vizsgázó és a vizsgabizottság közötti kommunikáció, kérdés-válaszok időtartama beleszámít az adott vizsgarészre vonatkozó időkeretbe.

A portfólióból készített prezentációt a megadott szempontok alapján kell értékelni. Az egyes szempontoknál az elért pontszámot a fentiek szerinti megadott arányok alapján a vizsgabizottság állapítja meg.

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerzhető összes pontszám legalább 40 %-át elérte.

- 8.5 A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges személyi feltételek:
Projektfeladat bemutatásakor a vizsgázó és/vagy a vizsgabizottság kérése/döntése alapján a hitelesítést végző, szakirányú végzettségű gyakorlatvezető/gyakorlati oktató személyes jelenléte, közreműködése.
- 8.6 A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek:
A projektfeladat digitális adathordozójának megfelelő számítástechnikai prezentációs eszközök
- 8.7 A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei: ---
- 8.8 A szakmai vizsga eredményébe az ágazati alapvizsgát az alábbi aránnyal kell beszámítani: 25 %
- 8.9 A vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályok
A központi interaktív vizsgán segédeszköz, dokumentum nem használható.
A projektfeladat keretében kizárólag a vizsgaszervezővel előzetesen, a vizsgára jelentkezéskor egyeztetett, a vizsgabizottság által jóváhagyott, engedélyezett segédeszköz használható.

9 **A vizsgatevékenységek megszervezésére, azok vizsgaidőpontjaira, a vizsgaidőszakokra vonatkozó sajátos feltételek**

Amennyiben a vizsgázók létszáma lehetővé teszi, azonos napra mindkét vizsgatevékenység megszervezhető.